

Probleemgebonden hulp

Centra voor geestelijke gezondheidszorg

Onderstaande tabel toont het aantal unieke kinderen en jongeren bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) in 2016, per leeftijdsgroep en per regio. Elk kind of elke jongere is dus slechts één keer meegeteld. In totaal behandelen de CGG in 2016 19.887 unieke kinderen en jongeren jonger dan 25 jaar. Dat is een kleine stijging ten opzichte van 2015.

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op het aantal **zorgperiodes**, dat is de behandel eenheid in een CGG. Sommige kinderen en jongeren kennen per jaar meer dan 1 zorgperiode: als iemand een behandeling krijgt voor 2 verschillende problemen, of een behandeling in het begin en één later op het jaar, zijn dat 2 afzonderlijke zorgperiodes. Daarom zijn er elk jaar iets meer zorgperiodes dan unieke minderjarigen. In totaal zijn er in 2016 20.150 actieve zorgperiodes van 0- tot 25-jarigen in de CGG.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren van 0 t.e.m. 25 jaar binnen CGG (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	
0-5 jaar	176	49	92	100	55	472	2,4%
6-11 jaar	1.104	882	1.049	1.036	842	4.913	24,7%
12-17 jaar	1.578	1.334	1.715	1.397	1.241	7.265	36,5%
18-21 jaar	860	798	882	662	654	3.856	19,4%
22-25 jaar	936	671	675	559	540	3.381	17,0%
Totaal	4.654	3.734	4.413	3.754	3.332	19.887	100,0%
	23,4%	18,8%	22,2%	18,9%	16,8%	100,0%	

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Een kind of jongere komt rechtstreeks of via een professionele doorverwijzer bij een CGG. Zo zijn de CLB een belangrijke verwijzer naar de CGG voor kinderen en jongeren (tot en met 17 jaar). Vanaf 18 jaar komt de huisarts sterker in beeld als verwijzer.

'Initiatief jongere of omgeving' staat voor jongeren die rechtstreeks naar een CGG stappen, al eerder in een CGG behandeling kregen of via vrienden of familie bij het CGG terecht komen.

Diensten Kind en Gezin zijn verwijzingen vanuit consultatiebureaus, vertrouwenscentra kindermishandeling (VK) en centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG).

Voor de sectoren CLB en CAW is er geen onderscheid tussen typemodules brede instap en vervolghulp RTJ.

De soorten verwijzers zijn iets anders gegroepeerd in vergelijking met 2015. Wel blijven de belangrijkste verwijzers dezelfde:

- gezondheidszorgdiensten;
- initiatief van de jongere of omgeving;
- CLB;
- huisarts.

Sommige kinderen of jongeren kennen per jaar meer dan 1 zorgperiode: als iemand een behandeling krijgt voor 2 verschillende problemen, of een behandeling in het begin en één later op het jaar, zijn dat 2 afzonderlijke zorgperiodes. Daarom zijn er elk jaar iets meer zorgperiodes dan unieke minderjarigen.

Tabel: Verwijzers CGG 0-25 jarigen (teleenheid: zorgperiodes)

	0-5 jaar		6-11 jaar		12-17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
CAW	13	2,7%	92	1,9%	168	2,3%	178	4,5%	216	6,3%	667	3,3%
CGG	38	8,0%	156	3,2%	253	3,4%	172	4,4%	115	3,3%	734	3,6%
CLB	47	9,9%	1.053	21,3%	1.372	18,6%	377	9,6%	37	1,1%	2.886	14,3%
JWZ	30	6,3%	391	7,9%	678	9,2%	193	4,9%	50	1,5%	1.342	6,7%
K&G	31	6,5%	84	1,7%	40	0,5%	2	0,1%	15	0,4%	172	0,9%
VAPH	10	2,1%	75	1,5%	118	1,6%	80	2,0%	56	1,6%	339	1,7%
OCJ	0	0,0%	7	0,1%	16	0,2%	4	0,1%	0	0,0%	27	0,1%
VK	5	1,1%	32	0,6%	64	0,9%	12	0,3%	9	0,3%	122	0,6%
Jeugdrechtbank	6	1,3%	36	0,7%	100	1,4%	19	0,5%	2	0,1%	163	0,8%
SDJ	1	0,2%	2	0,0%	5	0,1%	0	0,0%	1	0,0%	9	0,0%
Politie	6	1,3%	14	0,3%	88	1,2%	51	1,3%	19	0,6%	178	0,9%
Parket	0	0,0%	1	0,0%	29	0,4%	13	0,3%	1	0,0%	44	0,2%
Crisishulp	0	0,0%	5	0,1%	19	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	24	0,1%
School	24	5,1%	453	9,2%	501	6,8%	335	8,5%	126	3,7%	1.439	7,1%
Gezondheidszorg	140	29,5%	1.064	21,5%	1.718	23,3%	1.097	27,9%	1.156	33,6%	5.175	25,7%
Psycholoog/psychiater	31	6,5%	418	8,5%	554	7,5%	258	6,6%	241	7,0%	1.502	7,5%
Huisarts	38	8,0%	303	6,1%	602	8,2%	473	12,0%	626	18,2%	2.042	10,1%
OCMW	10	2,1%	44	0,9%	31	0,4%	71	1,8%	132	3,8%	288	1,4%
Cliëntcontext	83	17,5%	931	18,8%	1.521	20,7%	929	23,7%	906	26,3%	4.370	21,7%
Overige initiatieven	5	1,1%	34	0,7%	44	0,6%	50	1,3%	100	2,9%	233	1,2%
Andere	32	6,7%	207	4,2%	297	4,0%	244	6,2%	362	10,5%	1.142	5,7%
Onbekend	1	0,2%	8	0,2%	16	0,2%	13	0,3%	14	0,4%	52	0,3%
Alle zorgperiodes	475	100,0%	4.946	100,0%	7.360	100,0%	3.926	100,0%	3.443	100,0%	20.150	100,0%

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De meest voorkomende aanmeldingsredenen zijn gegroepeerd in grotere categorieën. Er zijn duidelijke verschillen tussen meisjes en jongens. Meisjes worden vaker aangemeld met psychische problemen, jongens met gedragsproblemen. De verdeling in 2016 ziet er quasi identiek uit aan 2015.

Tabel: Aanmeldingsredenen 0-25 jarigen: jongens vs. meisjes (teleenheid: zorgperiodes)

	Jongens		Meisjes	
	n	%	n	%
Psychische problemen	2.275	22,2%	3.958	40,0%
Gedragsproblemen	2.299	22,4%	924	9,3%
Interactieproblemen	1.233	12,0%	1.556	15,7%
Verwerkingsproblemen	946	9,2%	1.265	12,8%
Ontwikkelingsproblemen	1.293	12,6%	496	5,0%
Verslavingsproblemen	817	8,0%	167	1,7%
Slachtofferschap	214	2,1%	532	5,4%
Specifieke modaliteit	302	2,9%	213	2,2%
Geen klachten	287	2,8%	225	2,3%
Klachten m.b.t. lichamelijk-fysiologisch functioneren	150	1,5%	309	3,1%
Klachten m.b.t. realiteitscontrole	183	1,8%	107	1,1%
Maatschappelijke problemen/Sociale inschakeling	159	1,6%	79	0,8%
Onbekend	62	0,6%	56	0,6%
Ander probleem	23	0,2%	13	0,1%
Betrokken bij hulp aan hoofdcliënt	3	0,0%	4	0,0%
alle aanmeldingsredenen	10.246	100,0%	9.904	100,0%

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De concrete **aanmeldingsredenen** bij jongens en meisjes, per leeftijdsgroep, staan hieronder weergegeven:

- de leeftijdscategorie 0 - 11 jaar wordt in 2016 opgesplitst in 2 categorieën. Dat maakt vergelijken moeilijk;
- in de leeftijdscategorie 12 - 17 jaar is de top 5 gelijk aan die in 2015, zij het in een andere volgorde;
- de leeftijdscategorie 18 - 25 jaar wordt vanaf 2016 eveneens opgesplitst in 2 categorieën.

Tabel: top 5 aanmeldingscategorie per leeftijdscategorie – jongens (teleenheid: zorgperiodes)

0 - 5 jaar		6 - 11 jaar		12 - 17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar	
top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n
ouder-kind emotioneel/hechting	50	oppositieel gedrag bij kinderen	309	agressie	264	depressieve stemming	267	depressieve stemming	238
ouder-kind opvoedingsprobleem	28	agressie	236	depressieve stemming	247	illegale drugs	232	illegale drugs	172
oppositieel gedrag bij kinderen	25	aandacht en concentratieproblemen	222	oppositieel gedrag bij kinderen	243	agressie	105	agressie	121
Geen klachten	19	ouder-kind emotioneel/hechting	192	aandacht en concentratieproblemen	241	angsten/fobie	89	angsten/fobie	108
agressie	17	angsten/fobie	178	autisme	222	suicidepoging/gedachten	78	dader seksueel geweld	66

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

**Tabel: top 5 aanmeldingscategorie per leeftijdscategorie – meisjes
(teleenheid: zorgperiodes)**

0- 5 jaar		6- 11 jaar		12 - 17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar	
top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n
ouder-kind emotioneel/hechting	43	ouder-kind emotioneel/hechting	204	depressieve stemming	476	depressieve stemming	472	depressieve stemming	586
oppositieel gedrag bij kinderen	17	angsten/fobie	159	suicidepoging/gedachten	333	angsten/fobie	196	angsten/fobie	207
ouder-kind opvoedingsprobleem	15	verwerking echtscheiding ouders	134	ouder-kind emotioneel/hechting	303	suicidepoging/gedachten	158	suicidepoging/gedachten	81
getuige intrafamiliaal geweld	13	oppositieel gedrag bij kinderen	128	angsten/fobie	210	ouder-kind emotioneel/hechting	110	ander psychisch probleem	79
Geen klachten	13	depressieve stemming	82	oppositieel gedrag bij kinderen	142	stress	76	trauma	67

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Onderstaande tabel toont het aantal actieve zorgperiodes in 2016 (die ook in 2016 zijn beëindigd) en het aantal hulpactiviteiten in 2016, per leeftijdsgroep. Dit levert een gemiddeld aantal **hulpactiviteiten per zorgperiode**, per leeftijdsgroep. In vergelijking met vorig jaar is zowel de leeftijdsgroep 0 - 11 jarigen als 18 - 25 jarigen telkens gesplitst in 2 categorieën. Het gemiddelde ligt het laagst bij de jongste categorie.

CGG bieden een breed palet aan hulpactiviteiten:

- indicatiestelling: intake, soorten diagnostische onderzoeken, adviesgesprek, cliëntoverleg ...;
- begeleiding: psychosociale begeleiding, groepsbegeleiding voor KOPP, specifieke groepsbegeleiding, huisbezoek ...;
- behandeling: individuele therapie, groepstherapie, speltherapie, gezinstherapie ...;
- activering: dagbesteding – educatie, dagbesteding – arbeidsgericht ...;
- psycho-educatie: sociale vaardigheidstraining ...

**Tabel: Kenmerken zorgperiodes CGG - 0-25 jarigen: aantal hulpactiviteiten
(teleenheid: zorgperiodes en hulpactiviteiten)**

leeftijd	aantal hulpactiviteiten	aantal zorgperiodes	gemidd. aantal hulpact. per zorgperiode
0-5 jaar	714	160	4,5
6-11 jaar	11.473	1.669	6,9
12-17 jaar	18.638	2.748	6,8
18-21 jaar	12.072	2.009	6,0
22-25 jaar	9.282	1.587	5,8
Totaal	52.179	8.173	6,4

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De gemiddelde waarde van de wachttijden kan vertekend worden door extreme waarden en geeft daarom niet altijd een waarheidsgetrouw beeld. Daarom zijn de hieronder cijfers aangevuld met percentiel 75. Dit geeft de maximale wachttijd weer voor de meerderheid (75%) van de kinderen en jongeren. De tabel toont:

- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten op een 1e gesprek binnen CGG en binnen hoeveel dagen 75% van de minderjarigen een 1e gesprek krijgt;
- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten tussen het 1e en het 2e gesprek en binnen hoeveel dagen 75% van de minderjarigen een 2e gesprek krijgt binnen CGG nadat het 1e gesprek heeft plaatsgevonden;
- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten vanaf het moment van aanmelding tot de start van de behandeling, waarbij de start van de behandeling gelijk staat aan de 2e consultatie. Daarnaast staat in deze tabel ook binnen hoeveel dagen na aanmelding 75% van de minderjarigen een 2e consultatie krijgt.

In 2016 krijgt 75% van de 0- tot 25-jarigen een eerste afspraak in een CGG binnen 55 dagen na de aanmelding. Dat is gelijkaardig aan 2015.

Het eerste gesprek is meestal een intake, het tweede gesprek wordt doorgaans gezien als de start van de behandeling binnen CGG. In 2016 krijgt 75% van de 0- tot 25-jarigen een 2e consultatie in een CGG binnen 51 dagen na de 1e consultatie. Dat is langer in vergelijking met 2015 (45 dagen).

In 2016 kan 75% van de behandelingen bij 0- tot 25-jarigen starten binnen 125 dagen na de aanmelding in het CGG. Hierbij staat de start van de behandeling gelijk aan de 2e consultatie. Dat is opnieuw iets langer wachten dan in 2015 (116 dagen).

De langste wachttijden gelden ook in 2016 voor de 6- tot 11-jarigen.

Tabel: Wachttijden tussen aanmelding, eerste en tweede consultatie (teleenheid: dagen)

leeftijd	Wachttijd tot 1ste consult		Wachttijd tss. 1ste en 2de consult		Wachttijd van aanmelding tot 2de consult	
	Gemiddelde	Percentiel 75**	Gemiddelde	Percentiel 75**	Gemiddelde	Percentiel 75**
0-5 jaar	51	49	38	45	88	102
6-11 jaar	71	75	59	73	130	169
12-17 jaar	51	56	45	49	96	122
18-21 jaar	37	42	39	41	78	94
22-25 jaar	41	46	42	44	83	103
Totaal	51	55	47	51	98	125

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Centra algemeen welzijnswerk

In 2016 begeleiden de centra algemeen welzijnswerk (CAW) 7.575 jongeren onder de 26 jaar:

- 39% is jonger dan 18 jaar;
- 61% is tussen 18 en 25 jaar.

Jongvolwassenen zijn de doelgroep bij uitstek die bij het CAW terecht kan voor diverse begeleidingen. Deze zijn sterk op maat van de jongere, en worden samen met hem bepaald.

In vergelijking met 2015 is er een stijging van jongeren in begeleiding bij de CAW met 17%. De stijging is het sterkste in de provincies Limburg (+25%), Antwerpen (+23%) en Vlaams-Brabant-Brussel (+21%). Net zoals bij de brede instap heeft dat deels te maken met de ingebruikname van het We-Dossier binnen het justitieel welzijnswerk en een veralgemeende invoering van het We-Dossier bij alle diensten van de CAW.

Vooraf de stijging bij de 12- tot 17-jarigen springt in het oog (+28%).

Tabel: Aantal kinderen en jongeren in begeleiding, volgens leeftijd en per provincie (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
0-5 jaar	202	126	138	172	97	735	9,7%
6-11 jaar	156	128	130	115	104	633	8,4%
0-11 jaar (niet verder in detail bekend)	72	5	23	27	18	145	1,9%
12-17 jaar	376	174	264	274	325	1.413	18,7%
18-21 jaar	411	204	325	295	314	1.549	20,4%
22-25 jaar	625	365	575	516	533	2.614	34,5%
18-25 jaar (niet verder in detail bekend)	158	47	117	80	84	486	6,4%
Totaal	2.000	1.049	1.572	1.479	1.475	7.575	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

De meeste kinderen en jongeren zijn in begeleiding omwille van psychische en persoonlijke problemen (16%). De tabel toont dat minderjarigen in vele typemodules in begeleiding geholpen worden, dus niet alleen in de typemodules specifiek gericht op hen. De lijst van typemodules is niet gebaseerd op leeftijd maar op problematiek en typeaanbod. Veelal is de problematiek van de ouders bepalend of een kind of jongere mee betrokken wordt in een begeleidingsaanbod.

Bijvoorbeeld de bezoekerimte: Zowel de vrijwillige als de opgelegde begeleiding - vanuit een gerechtelijke instantie - maakt duidelijk dat kinderen en jongeren in begeleiding zijn binnen de context van een bezoekerimte omdat er een breuk is tussen hun ouders.

Het aantal jongeren dat een typemodule toegewezen krijgt (6.486), is niet gelijk aan het aantal jongeren in begeleiding (7.575) en het aantal begeleidingscasussen (5.595). In vele begeleidingscasussen zitten meerdere jongeren (ouders (-25j) en kind, broers - zussen). Sommige jongeren krijgen ook meerdere typemodules toegewezen, bijvoorbeeld als een jongere woonbegeleiding én een begeleiding voor psychische en persoonlijke problemen krijgt, al dan niet gelijktijdig maar beide wel in 2016.

Niet elke jongere in begeleiding is automatisch gebonden aan een typemodule. Zo zijn er in 2016 1.571 jongeren zonder aangeduide typemodule. Een jongere kan als cliënt aangeduid zijn in een gesprek in 2016, maar toch geen typemodule hebben toegekend, bv. wanneer de typemodule bij de ouders is aangeduid, en dus niet gelinkt is aan de jongere zelf.

Anderzijds zijn er typemodules waar de jongere als autonome cliënt/cliëntstelsel wordt beschouwd (bv. begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen). Ook daar wordt gekeken naar de context van de jongere, zijn sociaal netwerk en zijn gezinssituatie. Kortom: of een jongere als individu met zijn welzijnsvraag naar het CAW of JAC stapt of er via het cliëntstelsel terecht komt, doet geen afbreuk aan de individuele benadering en persoonlijke aandacht voor de jongere als cliënt.

In 2016 is er t.o.v. 2015 een **prominente toename** in onder meer:

- de modules begeleid wonen (+158%, van 249 naar 644 begeleide personen van 0-25 jaar);
- begeleiding basisrechten (+76%, van 114 naar 201 personen);
- residentiële crisisbegeleiding (+46%, van 148 naar 216 personen).

De toename van het aantal modules begeleid wonen, heeft onder andere te maken met de instroom van nieuwkomers (erkende vluchtelingen) voor wie een nieuwe woonst moet gezocht worden.

Er is een **daling** in onder meer:

- de modules rond gezinstherapie (-33%);
- begeleiding rond opvoedingsonzekerheid (-34%);
- begeleidingen Slachtoffer in Beeld (-42%).

De verschuivingen in de aangeboden typemodules hebben grotendeels te maken met de vragen die jongeren stellen en waarmee ze naar het CAW komen. Het is niet de hulpverlener die bepaalt welke hulp wordt aangeboden maar de vraag van de jongere.

Tabel: Aantal personen van 0 tot en met 25 jaar in begeleiding, per typemodule en aantal begeleidingen per typemodule (teleenheid: aantal kinderen en jongeren 0-25 jaar en aantal begeleidingscasussen)

Typemodule CAW	Aantal personen 0-25	% Aantal personen 0-25	Aantal begeleidingen	% Aantal begeleidingen
Cluster Begeleid Zelfstandig Wonen (subtotaal)	1.153	17,8%	988	17,7%
Begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen	344	5,3%	316	5,6%
Begeleid wonen	644	9,9%	528	9,4%
Preventieve woonbegeleiding	165	2,5%	144	2,6%
Cluster Begeleiding jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag stellen (subtotaal)	132	2,0%	132	2,4%
Begeleiding seksueel grensoverschrijdend gedrag	66	1,0%	66	1,2%
Begeleiding seksuele delinquenten	29	0,4%	29	0,5%
Begeleiding LDSG	37	0,6%	37	0,7%
Cluster Begeleiding minderjarig slachtoffer (subtotaal)	435	6,7%	385	6,9%
Individuele begeleiding slachtofferschap	290	4,5%	274	4,9%
Begeleiding intrafamiliaal geweld	145	2,2%	111	2,0%
Cluster Begeleiding ouder-kind contact tijdens detentie (subtotaal)	7	0,1%	5	0,1%
Begeleiding ouder-kind contact in detentie	7	0,1%	5	0,1%
Cluster Begeleiding van en toezicht op contact tussen kinderen en een gescheiden ouder (subtotaal)	545	8,4%	351	6,3%
Bezoekruimte gerechtelijke context	498	7,7%	316	5,6%
Bezoekruimte vrijwillige context	47	0,7%	35	0,6%
Cluster Begeleiding voor jongeren (subtotaal)	2.392	36,9%	2.235	39,9%
Begeleiding psychische en persoonlijke problemen	947	14,6%	889	15,9%
Integrale individuele begeleiding	464	7,2%	436	7,8%
Begeleiding basisrechten	201	3,1%	196	3,5%
Groepsbegeleiding	331	5,1%	284	5,1%
Psychotherapie	67	1,0%	67	1,2%
Begeleiding DIZ	141	2,2%	140	2,5%
Begeleiding SIB	37	0,6%	37	0,7%
Begeleiding GPP - individueel	62	1,0%	62	1,1%
Begeleiding GPP - groep	34	0,5%	16	0,3%
Integrale begeleiding naastbestaanden van gedetineerden	4	0,1%	4	0,1%
Integrale begeleiding gedetineerden in detentiecontext	104	1,6%	104	1,9%
Cluster Begeleiding voor ouders (subtotaal)	111	1,7%	97	1,7%
Begeleiding partnerrelatie	57	0,9%	49	0,9%
Begeleiding opvoedingsonzekerheid	27	0,4%	24	0,4%
Begeleiding scheidingsproces	18	0,3%	16	0,3%
Begeleiding seksuele problemen en geboorteregeling	8	0,1%	7	0,1%
Relatietherapie	1	0,0%	1	0,0%
Cluster Bemiddeling in conflicten tussen jongeren en hun ouders (subtotaal)	66	1,0%	63	1,1%
Bemiddeling conflicten tussen jongeren en hun ouders	66	1,0%	63	1,1%
Cluster Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt) (subtotaal)	216	3,3%	185	3,3%
Crisisbegeleiding - residentieel	216	3,3%	185	3,3%
Cluster Integrale gezinsbegeleiding (subtotaal)	132	2,0%	87	1,6%
Gezinstherapie	16	0,2%	13	0,2%
Integrale gezinsbegeleiding	70	1,1%	37	0,7%
Gezinsbegeleiding	46	0,7%	37	0,7%
Cluster Ouderschapsbemiddeling (subtotaal)	44	0,7%	37	0,7%
Ouderschapsbemiddeling	34	0,5%	28	0,5%
Scheidingsbemiddeling	10	0,2%	9	0,2%
Cluster Verblijf voor jongeren (subtotaal)	1.253	19,3%	1.030	18,4%
Integrale residentiële begeleiding thuisloosheid	378	5,8%	332	5,9%
Opvang van kinderen van ouders in een opvangsituatie	294	4,5%	179	3,2%
Integrale residentiële begeleiding van jongvolwassenen	258	4,0%	248	4,4%
Integrale begeleiding in het kader van studio-opvang	205	3,2%	181	3,2%
Integrale residentiële bevel. slachtoffers partnergeweld	118	1,8%	90	1,6%
Algemeen totaal	6.486	100,0%	5.595	100,0%
Cliënten 0-25 NIET gelinkt aan typemodule	1.571			

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Sommige typemodules zijn vanuit hun aard meer gericht op jongvolwassenen, andere meer op minderjarigen. Bijvoorbeeld de typemodule begeleid zelfstandig wonen voor jongeren:

- 90% van de jongeren is tussen 18 en 25 jaar oud;
- 5 kinderen zijn jonger dan 11 jaar;
- 30 jongeren zijn tussen 12 en 18 jaar. Zij krijgen samen met hun ouders de typemodule begeleid zelfstandig wonen toegekend omdat zij samen worden begeleid in het kader van woonvaardigheden. Voor jongeren van 16 en 17 jaar kan al een begeleiding opgestart worden die moet leiden naar zelfstandig wonen. Veelal zijn dit jongeren die een voorziening verlaten. Zo wordt geanticipeerd op de continuïteit van de hulpverlening.

Het aantal personen in begeleid zelfstandig wonen is licht gedaald t.o.v. 2015 (-5%).

Tabel: Aantal personen in begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
0-5 jaar	0	1	0	2	1	4	1,2%
0-11 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	1	0	1	0,3%
12-17 jaar	4	0	3	16	7	30	8,7%
18-21 jaar	27	9	41	51	30	158	45,9%
22-25 jaar	10	8	43	43	28	132	38,4%
18-25 (niet verder in detail bekend)	1	3	4	3	8	19	5,5%
Totaal	42	21	91	116	74	344	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

In het kader van **slachtofferschap** is er individuele begeleiding voor jongeren die slachtoffer of dader zijn van geweld en misbruik, of die betrokken zijn bij verkeersongevallen en misdrijven. In 2016 gaat het over 290 kinderen en jongeren.

De CAW helpen bij het verwerken van een schokkende gebeurtenis, en dat zowel bij nabestaanden, slachtoffers als getuigen. De begeleidingen bestaan o.a. uit:

- het normaliseren en duiden van de reacties op de uitzonderlijke gebeurtenissen;
- het geven van handvatten om met deze reacties om te gaan.

Tabel: Aantal individuele begeleidingen in het kader van slachtofferschap (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	2	0	2	1	1	6	2,1%
6 - 11 jaar	13	2	13	6	18	52	17,9%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	0	0	1	2	1	4	1,4%
12 - 17 jaar	22	10	26	14	27	99	34,1%
18 - 21	12	6	12	9	8	47	16,2%
22 - 25	8	9	12	24	15	68	23,4%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	3	2	2	4	3	14	4,8%
Totaal	60	29	68	60	73	290	1

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

In de **bezoekruimte** kunnen ouders en kinderen terecht om het contact te herstellen binnen een veilig kader, vaak via een vonnis door de rechter. Niet alleen worden de contacten tussen kinderen en ouders zo bevorderd; de bezoekruimte streeft ook naar een gepast herstel van betekenisvolle relaties tussen ouders en kind. Het welbevinden van het kind staat centraal.

Komt de integriteit van het kind of één van de ouders in het gedrang, dan wordt daar gepast mee omgegaan, bv. door het aanbod stop te zetten of op te schorten. In 2016 krijgen 540 kinderen en jongeren zo de kans om het contact met één van de ouders - en eventueel grootouders - te herstellen.

Het merendeel van de begeleidingen bezoekruimte situeert zich in de gerechtelijke context, een aantal dat bovendien stijgt (+12% in vergelijking met 2015). Het aantal begeleidingen bezoekruimte in een vrijwillige context neemt af en vertegenwoordigt nog geen 10% van het totaal.

Tabel: Aantal jongeren begeleid in de bezoekruimte: vrijwillig en gerechtelijk (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	44	16	24	11	20	115	21,30%
6 - 11 jaar	28	37	48	24	22	159	29,44%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	19	3	3	0	5	30	5,56%
12 - 17 jaar	28	24	45	18	35	150	27,78%
18 - 21	2	3	0	1	2	8	1,48%
22 - 25	14	17	12	11	11	65	12,04%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	4	0	4	2	3	13	2,41%
Totaal	139	100	136	67	98	540	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

De **integrale gezinsbegeleiding** begeleidt niet alleen de jongere maar ook (één van) de ouders, en eventueel broers en zussen. Veelal start deze begeleiding vanuit de noden en behoefte van de ouders en worden de kinderen met hun instemming daarbij betrokken.

Tabel: Aantal jongeren begeleid binnen een integrale gezinscontext (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	0	0	0	15	8	23	19,83%
6 - 11 jaar	0	0	2	11	3	16	13,79%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	7	3	10	8,62%
12 - 17 jaar	1	1	4	15	9	30	25,86%
18 - 21	0	1	1	2	5	9	7,76%
22 - 25	1	4	2	7	10	24	20,69%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	0	4	4	3,45%
Totaal	2	6	9	57	42	116	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Van de 7.575 jongeren die het CAW begeleidt in 2016, zijn er 1.275 van wie men weet dat ze doorverwezen zijn. Een groot deel (11%) wordt doorverwezen naar de geestelijke gezondheidszorg

(CGG, psycholoog en psychiater) en naar de sociale dienst van het OCMW (20%). Veelal biedt de geestelijke gezondheidszorg een gepastere vorm van begeleiding wanneer het over een psychische of psychiatrische problematiek gaat. Een doorverwijzing naar het OCMW heeft dan weer veelal te maken met financiële en materiële problemen. Dit betekent niet dat de jongere geen verdere begeleiding meer kan krijgen binnen het CAW.

De doorverwijzing naar een CAW (n= 92) betreft verwijzingen naar een ander CAW, bv. wanneer:

- iemand aangemeld wordt bij een CAW maar in het werkingsgebied van een ander CAW woont;
- het voor de jongere gemakkelijker is om bij een ander CAW te geraken (bv. dichterbij huis/werk of gemakkelijker openbaar vervoer);
- de jongere verhuisd is;
- het beter aansluit bij de hulpverlening van andere diensten of de hulp sneller kan opstarten.

Tabel: Aantal jongeren doorverwezen naar (teleenheid: kinderen en jongeren / doorverwezen naar)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
CAW	27	9	14	29	12	92	7,22%
CGG	18	20	12	23	22	95	7,45%
CLB	6	0	2	3	2	13	1,02%
JWZ	14	7	6	9	6	42	3,29%
K&G	9	8	4	4	6	31	2,43%
VAPH	11	4	5	5	7	32	2,51%
OCJ	10	4	0	1	0	15	1,18%
VK	0	0	0	1	0	1	0,08%
SDJ	3	1	0	0	1	5	0,39%
Politie	0	0	1	10	1	12	0,94%
Parket	0	0	0	1	0	1	0,08%
School	2	0	7	13	5	27	2,12%
Gezondheidszorg	7	1	19	10	8	45	3,53%
Psycholoog/psychiater	9	6	12	9	5	41	3,22%
Huisarts	5	1	5	3	5	19	1,49%
OCMW	55	67	35	50	52	259	20,31%
Niet-professioneel	4	7	16	2	6	35	2,75%
Justitie	39	12	12	21	9	93	7,29%
Andere	79	59	84	120	76	417	32,71%
Totaal	298	206	234	314	223	1.275	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Kind en Gezin

Functie: Begeleiding RTJ

Een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

De kernopdracht van een CKG bestaat uit:

- mobiele begeleiding;
- ambulante trainingen en dagopvang;
- crisisopvang;
- korte residentiële opvang.

De hulpverlening is rechtstreeks toegankelijk en vertrekt vanuit de bereidheid van de ouders om hieraan mee te werken.

Daarnaast kan een CKG ook langdurig residentiële opvang aanbieden. Deze vorm van hulpverlening is niet-rechtstreeks toegankelijk en gericht op gezinnen met meervoudige problemen.

De tabel hieronder vermeldt de cijfers van de **mobiele begeleiding**. Deze is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken, bestaat voornamelijk uit begeleiding aan huis en gefocust op de ouder-kind interactie in een opvoedingscontext. Daarnaast kan het ook worden gekoppeld aan een residentieel verblijf.

Het mobiele begeleidingsaanbod bestaat uit vijf typemodules, die variëren in begeleidingsduur en frequentie van contacten:

- kort licht mobiele gezinsbegeleiding: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 contact per week; van 1u tot 3u per contact;
- lang licht mobiele gezinsbegeleiding: van 3 maand tot 1 jaar; gemiddeld 1 contact per week; van 1u tot 3u per contact;
- zeer kort intensieve mobiele gezinsbegeleiding: maximaal 28 dagen; van 3 tot 5 contacten per week; van 1u tot 5u per contact;
- kort intensieve mobiele gezinsbegeleiding: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 3 contacten per week; van 1u tot 3u per contact;
- middellang intensieve mobiele gezinsbegeleiding: van 3 maand tot 6 maand; gemiddeld 3 contacten per week; van 1u tot 3u per contact.

Onder deze typemodules worden ook specifieke modules en methodieken ingezet:

- in een beperkt aandeel van het kort lichte aanbod is Triple P level 5 ingezet (1%);
- de zeer kort intensieve typemodule bestaat grotendeels uit crisisaanbod via het crisisnetwerk integrale jeugdhulp (70%);
- de middellang intensieve typemodule is bijna uitsluitend volgens de methodiek Amberbegeleidingen aangeboden (97%). Dat is een specifieke vorm van gezinsbegeleiding voor kwetsbare gezinnen met zeer jonge baby's.

Daarnaast kunnen CKG op eigen vraag formeel goedgekeurde **weesmodules** aanbieden onder de functie (mobiele) begeleiding. Een weesmodule is een typemodule, maar geen van bovenstaande. Het is een experimenteel of innovatief aanbod waarin een CKG een bepaalde nood aan hulp op een bepaald ogenblik in een bepaalde regio aantoonst. In 2016 worden twee weesmodules ingezet door twee CKG:

- aanbod voor gedetineerde vaders;
- aanbod opvoedingsondersteuning gelinkt aan kinderopvang.

In 2016 staan de CKG in voor de mobiele begeleiding van 3.005 gezinnen met één of meerdere kinderen. De registratie gebeurt steeds bij één kind van het gezin in begeleiding:

- meer dan zes op tien van deze kinderen is jonger dan zes jaar (61,3%);
- 36,9% is tussen zes en elf jaar oud;
- een minderheid is twaalf jaar, of in het basisonderwijs (1,8%).

CKG richten zich dus duidelijk op gezinnen met jonge kinderen.

In vergelijking met 2015 (2.975 gezinnen met mobiele begeleiding) zijn in 2016 ietwat meer gezinnen bereikt (+1%).

Tabel: Leeftijd unieke minderjarigen in mobiele begeleiding (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	533	237	332	340	400	1842	61,3%
6-11 jaar	337	150	205	236	180	1108	36,9%
12-17 jaar (*)	18	5	5	9	16	53	1,8%
Lftd onbekend (**)	1	1				2	0,1%
Totaal	889	393	542	585	596	3005	
%	29,6%	13,1%	18,0%	19,5%	19,8%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Het gros van de mobiele begeleidingen bestaat uit lang lichte (1.935 gezinnen) en kort lichte (1.187 gezinnen) gezinsbegeleidingen. In mindere mate zijn ook kort intensieve (102 gezinnen), middellang intensieve (90 gezinnen) en zeer kort intensieve (27 gezinnen) mobiele begeleidingen ingezet. Ten slotte bereiken de weesmodules 108 gezinnen.

Tabel: Aantal unieke gezinnen per typemodule in mobiele begeleiding (teleenheid: unieke gezinnen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Kort licht mobiel	293	160	191	302	241	1187	39,5%
Lang licht mobiel	634	244	359	378	320	1935	64,4%
Zeer kort intensief mobiel	0	0	7	11	9	27	0,9%
Kort intensief mobiel	68	2	7	4	21	102	3,4%
Middellang intensief mobiel	0	28	31	29	2	90	3,0%
Weesmodule	27	0	0	0	81	108	3,6%
Totaal begeleiding	889	393	542	585	596	3005	
%	29,6%	13,1%	18,0%	19,5%	19,8%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgeronde mobiele gezinsbegeleidingen in 2016 bedraagt 137 dagen – net zoals in 2015. Deze varieert per typemodule van gemiddeld 18 dagen (3 weken, zeer kort intensief mobiel) tot gemiddeld 219 dagen (7 maanden, lang licht mobiel).

Tabel: Gemiddelde begeleidingsduur per afgeronde typemodule (teleenheid: dagen)

	Sector
Kort licht mobiel	61
Lang licht mobiel	219
Zeer kort intensief mobiel	18
Kort intensief mobiel	60
Middellang intensief mobiel	107
Totaal begeleiding	137

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Functie: Training RTJ

Een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen in situaties die nog omkeerbaar zijn, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

De CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

CKG kunnen binnen deze functie vier typemodules ambulante pedagogische training inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG). Het aanbod is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken, wordt in groep aangeboden en heeft als voornaamste focus het aanleren van vaardigheden op het vlak van ouder-kind interactie en/of sociale vaardigheden bij het kind. Het kan ook worden gekoppeld aan een residentieel verblijf.

De vier typemodules **ambulante pedagogische training** variëren inzake deelnemers (aantal per groep; kinderen en/of ouders), begeleidingsduur, frequentie van contacten en intensiteit:

- ambulante pedagogische training in groepsverband van ouders en kinderen samen: van 1 tot 6 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 2u tot 6u per contact, minimum 8 gezinnen per training;
- ambulante pedagogische training in groepsverband van ouders en van kinderen apart: van 1 tot 6 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 6u per contact, minimum 10 kinderen per training;
- ambulante pedagogische training van ouders in groepsverband (zonder kinderen): van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 3u per contact, minimum 6 gezinnen per training;
- ambulante pedagogische training of begeleiding van ouders individueel: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 3u per contact, ingebed in het leefgroep-gebeuren van het CKG.

De typemodules training vallen grotendeels samen met een viertal specifieke modules of methodieken. In 2016 gaat het over:

- de Tuimelmodule: bij 80% in de training in groepsverband van ouders en kinderen samen;
- de module Stop 4-7: bij 100% in de training in groepsverband van ouders en kinderen apart;
- de module Triple P Level 4: bij 88% in de training van ouders in groepsverband;
- de module Triple P Level 4: bij 66% in de training van ouders individueel.

Daarnaast kunnen CKG op eigen vraag formeel goedgekeurde **weesmodules** aanbieden onder de functie training. Een weesmodule is een typemodule, maar geen van bovenstaande. Het betreft een experimenteel of innovatief aanbod waarin een CKG een bepaalde nood aan hulp op een bepaald ogenblik in een bepaalde regio aantoont. In 2016 gaat het over vier weesmodules door vier CKG (o.a. spelcounseling).

De cijfers in het jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben. De registratie gebeurt steeds bij één kind van het gezin in begeleiding.

Met de ambulante pedagogische trainingen helpen de CKG in 2016 1.521 gezinnen. De CKG richten zich met het trainingsaanbod vooral op gezinnen met kinderen tussen nul en vijf jaar (963 kinderen, 63,3%) en met kinderen van zes tot elf jaar (533 kinderen, 35%). Kinderen in het basisonderwijs (+ 12 jaar) vormen een minderheid (n=21).

In vergelijking met 2015 (1.548 gezinnen met ambulante training) worden in 2016 ietwat minder gezinnen bereikt (-1,7%).

Tabel: Leeftijd unieke minderjarigen in pedagogisch trainingsaanbod, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	284	222	205	102	150	963	63,3%
6-11 jaar	174	109	94	96	60	533	35,0%
12-17 jaar	8	2	6	2	3	21	1,4%
Lftd onbekend	2	0	2	0	0	4	0,3%
Totaal	468	333	307	200	213	1521	
%	30,8%	21,9%	20,2%	13,1%	14,0%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

De meest gebruikte ambulante pedagogische training is de groepstraining van ouders (vnl. Triple P Level 4 groep), met 538 gezinnen en kinderen. Al bereiken ook de overige typemodules heel wat kinderen en jongeren:

- 407 kinderen en gezinnen in de groepstraining van ouders en kind apart (vnl. Stop 4-7, trainingsprogramma voor jonge kinderen met gedragsproblemen);
- 298 kinderen en gezinnen in de groepstraining van ouders en kind samen (vnl. Tuimel, trainingsprogramma voor kwetsbare gezinnen met jonge kinderen met vragen rond het opvoedingsgebeuren);
- 225 kinderen en gezinnen in de training van ouders individueel (vnl. Triple P Level 4 individueel).

Tenslotte zijn 76 kinderen en gezinnen geholpen met een weesmodule die valt onder ambulante pedagogische training.

**Tabel: Aantal unieke gezinnen per typemodule pedagogische training
(teleenheid: unieke gezinnen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams-Brabant- Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Groepstraining ouders en kind samen	113	77	19	0	89	298	19,5%
Groepstraining ouders en kind apart	97	78	67	57	108	407	26,7%
Groepstraining ouders	132	125	147	118	16	538	35,3%
Individuele training	89	58	51	27	0	225	14,7%
Weesmodule	43	0	25	8	0	76	5,0%
Totaal training	468	333	307	200	213	1521	
%	30,77%	21,89%	20,18%	13,15%	14,00%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van alle afgeronde ambulante pedagogische trainingen in 2016 bedraagt 79 dagen. Deze varieert per typemodule van gemiddeld 52 dagen (groepstraining van ouders) tot gemiddeld 121 dagen (groepstraining van ouders en kinderen samen).

**Tabel: Gemiddelde begeleidingsduur per afgeronde typemodule individuele training
(teleenheid: dagen)**

Typemodule	Sector
Groepstraining ouders en kind samen	121
Groepstraining ouders en kind apart	95
Groepstraining ouders	52
Individuele training	63
Totaal training	79

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Functie: Dagopvang RTJ

Een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

De CKG kunnen onder deze functie 1 typemodule ambulante dagopvang inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG). Dit aanbod is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken en heeft vooral tot doel opvang overdag te organiseren in het CKG ter ondersteuning van een mobiele begeleiding en ambulante training, met een eigen hulpverlenende finaliteit. De combinatie met een mobiele begeleiding of ambulante training is verplicht, tenzij het gaat om een crisissituatie waarbij ambulante dagopvang volstaat.

De typemodule **ambulante dagopvang** betekent:

- begeleidingsduur van 1 week tot 3 maand;

- 2 tot 5 opvangdagen per week;
- 3u tot 8u opvang in het CKG per aanwezigheidsdag.

De cijfers in dit jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

In 2016 helpt de ambulante dagopvang van de CKG in totaal 422 kinderen; in ruim negen op de tien gevallen kinderen jonger dan zes jaar.

In vergelijking met 2015 (468 kinderen met ambulante opvang) worden in 2016 10% minder kinderen bereikt. Dit hangt grotendeels samen met een wat lagere capaciteit (zie verder).

Tabel: Aantal unieke minderjarigen in ambulante dagopvang, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	47	80	85	37	136	385	91,2%
6-11 jaar	0	18	9	0	9	36	8,5%
12-17 jaar	0	1	0	0	0	1	0,2%
Totaal	47	99	94	37	145	422	
%	11,1%	23,5%	22,3%	8,8%	34,4%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Gemiddeld verblijven de kinderen overdag 55 dagen ambulant in de CKG.

De CKG hebben in 2016 een capaciteit van 94 ambulante opvangplaatsen, 7 minder dan in 2015. Dit slaat op het aantal plaatsen dat door de CKG zelf bij het begin van het jaar wordt voorzien om in te zetten voor dit aanbod. Met 103% realiseren de CKG een overbezetting o.b.v. het aantal dagen dat een kind met ambulante opvang in begeleiding is.

Functie: Verblijf RTJ

Een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

De CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

Onder de functie verblijf (rechtstreeks toegankelijk luik) kunnen de CKG 2 typemodules korte residentiële opvang inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG): crisisopvang en zeer korte residentiële opvang. Dit verblijfsaanbod moet steeds worden gecombineerd met gepaste mobiele en/of ambulante gezinsbegeleiding, voor zover mogelijk en in het belang van het kind.

De typemodule **crisisopvang**:

- is rechtstreeks toegankelijk;
- vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken;
- kan ook in het kader van het crisisnetwerk binnen integrale jeugdhulp worden ingezet. Dat aanbod wordt elders getoond.

- kan dag en nacht, 7/7 dagen en maximaal gedurende zeven dagen (1 keer verlengbaar) worden ingezet.

De typemodule zeer korte residentiële opvang:

- is rechtstreeks toegankelijk;
- vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken;
- is vooral gericht op een tijdelijke ontlasting van ouders, ter ondersteuning van de opvoeding thuis;
- kan dag en nacht, 7/7 dagen en gedurende maximaal zes weken worden ingezet.

De cijfers in dit jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

In 2016 overnachten in totaal 641 kinderen in de korte residentiële opvang van de CKG. In 7 op 10 van de gevallen gaat het over kinderen jonger dan zes jaar (70,7%). In vergelijking met 2015 betekent dit een daling met 10%.

Tabel: Aantal unieke minderjarigen in korte residentiële opvang, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	105	71	115	28	134	453	70,7%
6-11 jaar	39	30	41	3	63	176	27,5%
12-17 jaar	3	4	0	1	4	12	1,9%
Totaal	147	105	156	32	201	641	
%	22,9%	16,4%	24,3%	5,0%	31,4%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

In 2016 worden in de CKG 547 kinderen zeer kort opgevangen: de grootste groep binnen de rechtstreeks toegankelijke residentiële opvang. Met de crisisopvang die niet via het crisismeldpunt van integrale jeugdhulp wordt georganiseerd, zijn 113 kinderen geholpen.

Tabel: Aantal unieke minderjarigen per typemodule korte residentiële opvang (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Crisisopvang regulier	49	8	15	0	41	113	17,1%
Zeep korte opvang	98	97	141	32	179	547	82,9%
Totaal	147	105	156	32	201	641	

(Bron: registratiesysteem CKG's)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De gemiddelde begeleidingsduur in het rechtstreeks toegankelijk residentieel verblijfsaanbod bedraagt voor de zeer korte opvang 24 dagen en in de crisisopvang 8 dagen.

De CKG hebben in 2016 een capaciteit van 97 korte residentiële opvangplaatsen (zowel crisisopvang regulier als zeer korte opvang). Dit slaat op het aantal plaatsen dat bij het begin van

het jaar is gepland om in te zetten voor dit aanbod. De CKG realiseren een bezetting 65% o.b.v. het aantal dagen dat een kind met korte residentiële opvang in begeleiding is.

Vertrouwenscentra kindermishandeling

De vertrouwenscentra kindermishandeling (VK) bieden casusgebonden ondersteuning aan professionelen inzake het omgaan met kindermishandeling.

Die ondersteuning bestaat uit een waaier aan mogelijkheden:

- advies of consult, coaching, begeleiding;
- al dan niet met rechtstreekse tussenkomst in het betrokken gezin(nen);
- van een eenmalig contact tot een meer langdurig en intensief traject.

Dit aanbod is de reguliere werking van een VK. Alles hierbinnen start vanuit een melding, nl. elke casusgebonden contactname met het VK waaraan een bepaald gevolg wordt gegeven.

De cijfergegevens komen uit het VK e-dossier, het dossier- en registratiesysteem van de VK. Kind en Gezin beheert het rapporteringssysteem hiervan. Waar nodig zijn de cijfers aangevuld en/of vergeleken met cijfers uit het 'Domino Voorportaal', de webapplicatie die instaat voor het invullen en verzenden van het elektronische motivatiedocument (M-document) door jeugdhulpaanbieders.

Voor 2016 gelden de volgende **basiscijfers**:

- totaal aantal meldingen: 7.080
- totaal aantal betrokken unieke kinderen: 9.354
- totaal aantal kindregistraties: 10.062

Bovenstaande cijfers omvatten ook de meldingen in het kader van een onderzoek maatschappelijke noodzaak. Voor meer toelichting en cijfers daarover, zie 'gemandateerde voorzieningen'.

In 2016 is er een stijging t.o.v. 2015 bij:

- het aantal meldingen (+1,3%, 2015: 6.922);
- betrokken unieke kinderen (+5,3%, 2015: 8.885);
- kindregistraties (+4,3%, 2015: 9.646).

Nieuw voor 2016 is de **chatbox 'nupraatikerover'**, een initiatief van de VK. Deze chat richt zich tot minderjarigen met vragen rond seksueel misbruik en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De chat is actief voor heel Vlaanderen, maar wordt bemand vanuit VK Brussel.

Het VK registreert elke melding aan de hand van een indeling volgens type melding: nl. advies, dossier en mano aanmelding (maatschappelijke noodzaak). Het gaat om een indicatieve kwalificatie door elk VK, niet gebonden aan strikte, inhoudelijke criteria. Het rapport biedt wel een algemeen inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de diverse types van meldingen:

- ruim zes op 10 van de meldingen bij het VK leidt tot het geven van een advies;
- 10% van de meldingen zijn meldingen tot onderzoek mano;
- bij 27,1% van de meldingen is er sprake van een 'dossier', waarbij het VK vanuit haar reguliere werking een actieve rol opneemt in de hulpverlening, met tussenkomst in de betrokken gezinnen.

**Tabel: Aantal meldingen volgens type melding
(teleenheid: meldingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	
Advies	1534	640	629	762	366	421	4352	61,5%
Dossier	342	208	479	324	174	389	1916	27,1%
Mano aanmelding	149	144	146	127	53	86	705	10,0%
Chat nupraatikerover					107		107	1,5%
Totaal	2025	992	1254	1213	700	896	7080	

(Bron: VK-e-dossier)

Onderstaande tabel geeft een **overzicht van alle aanmelders** bij de VK in 2016. Dit toont een andere indeling dan het soort aanmelders bij de instroom als gemandateerde voorziening. Er is dus een grote diversiteit aan aanmelders:

- een kwart van alle meldingen komt uit een (buiten)schoolse voorziening, vooral de CLB (19,9%).
- welzijnsorganisaties en personen of diensten uit de gezondheidszorg zijn samen goed voor 37,9% van de meldingen.
- de meldingen vanuit justitiële instanties staan voor 6,2% van de meldingen, waarbij het vooral gaat om een kennisgeving met het oog op het uitvoeren van een onderzoek maatschappelijke noodzaak (mano).

**Tabel: Wie meldt aan?
(teleenheid: meldingen)**

	Aantal	%
Schoolse en buitenschoolse voorziening	1795	25,4%
waaronder CLB	1412	19,9%
Welijnsorganisaties	1176	16,6%
waaronder dienst CAW	267	3,8%
waaronder voorziening VAPH	223	3,1%
waaronder preventieve zorg KG	196	2,8%
Hulplijn 1712	510	7,2%
Gezondheidszorg (incl. GGZ)	1508	21,3%
waaronder huisarts	238	3,4%
Voorzieningen Jongerenwelzijn (incl. OCJ en OSD)	542	7,7%
Justitiële instanties (politie, parket ...)	442	6,2%
Voorschoolse voorziening (kinderopvang, onthaalouders ...)	83	1,2%
Primaire omgeving van het kind (moeder, vader, oma, ...)	966	13,6%
Persoon uit omgeving van de dader	14	0,2%
Onbekend	38	0,5%
Niet ingevuld	6	0,1%
Totaal	7080	

(Bron: VK-e-dossier)

Vlaams agentschap voor personen met een handicap

Rechtstreeks toegankelijke hulp

Rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) biedt ondersteuning aan personen met een (vermoeden van) handicap. Dit hoeft niet langs de intersectorale toegangspoort.

RTH heeft een dubbel doel:

- de laag intensieve of laagfrequente ondersteuning vlot toegankelijk maken voor de persoon met een handicap. Zo kan hij vlot worden geholpen zonder het doorlopen van de procedures om toegang te krijgen tot niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening;
- vermijden dat personen met een beperkte ondersteuningsvraag onnodig gebruik maken van te intensieve en duurdere vormen van ondersteuning die niet-rechtstreeks toegankelijk zijn.

Voor een heel aantal gebruikers kan een regelmatige en laagdrempelige ondersteuning van de minderjarige en zijn context of beperkt verblijf de noodzaak aan verdere, intensievere vormen van ondersteuning verminderen.

In 2015 kon iedere persoon met een (vermoeden van) handicap maximaal 12 dagen verblijf per jaar (nachtopvang), 24 dagen dagopvang en 12 psychosociale begeleidingen krijgen vanuit het VAPH. Tijdens de eerste twee jaar samen mochten er 48 begeleidingen worden verstrekt.

Na evaluatie is deze regeling, met ingang vanaf 1 januari 2016, aangepast. Het systeem is versoepeld en er is meer flexibiliteit. Iedere persoon met een (vermoeden van) handicap kan nu op jaarbasis een totaal van maximaal 8 punten gebruiken. De vier functies blijven mogelijk:

- ambulante begeleiding;
- mobiele begeleiding;
- dagopvang;
- verblijf,

en hebben elk hun eigen gewicht. Zo ligt het gewicht van verblijf bijvoorbeeld op 0,130. De persoon mag combinaties en frequenties toepassen voor RTH die gewenst zijn, zolang hij niet over het totaal van 8 punten gaat.

Met dit systeem kan men nu gebruik maken van bv. 36 mobiele begeleidingen, 91 dagen dagopvang of 61 nachten verblijf.

Het jaar erna kan de minderjarige opnieuw maximaal 8 punten gebruiken.

In principe kan elke erkende voorziening ervoor kiezen om RTH aan te bieden. Deze functies kunnen ook gecombineerd worden. Personen die gebruik maken van verblijf kunnen dus ook gebruik maken van dagopvang.

In vergelijking met 2015 (2.898 unieke kinderen en jongeren) is er een stijging met ongeveer 17%. De groep 18 – 25 jarigen is het sterkst vertegenwoordigd (48%).

De ondersteuning bij minderjarigen is eerder beperkt. De grootste groep hier zijn de kinderen van de lagere schoolleeftijd. Een mogelijke verklaring is de aanwezigheid van een aantal regionale projecten met kinderen die in het buitengewoon onderwijs zitten, maar geen gebruik maken van

niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning. Vroeger was dit vaak wel het geval: bv. de combinatie van naar school gaan en gebruik maken van een (semi-)internaat op dezelfde campus. Deze kinderen hebben voldoende aan beperkte ondersteuning via bv. begeleiding van het netwerk en de school.

In Antwerpen valt het hoge aantal gebruikers van rechtstreeks toegankelijke ondersteuning op voor de jongste kinderen (0-5 jaar) (7 %).

Opvallend in vergelijking met vorig jaar is de stijging in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen van het aantal kinderen tussen de 0-5 jaar.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren RTH (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	244	16	66	9	58	393	11,6%
6-11 jaar	337	69	169	61	143	779	23,0%
12-17 jaar	234	66	92	82	104	578	17,1%
18-21 jaar	245	85	130	110	112	682	20,2%
22-25 jaar	375	110	154	134	178	951	28,1%
Totaal	1.435	346	611	396	595	3.383	100,0%
%	42,4%	10,2%	18,1%	11,7%	17,6%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Een zeer beperkt aantal gebruikers van RTH maakt daadwerkelijk gebruik van de functie verblijf (+8 %). Deze tendens is ook te zien bij de volwassenen.

Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie verblijf (teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie verblijf in RTH)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	7	0	7	1	3	18	6,8%
6-11 jaar	17	4	20	6	16	63	24,0%
12-17 jaar	19	5	11	4	28	67	25,5%
18-21 jaar	24	9	8	3	11	55	20,9%
22-25 jaar	22	14	2	4	18	60	22,8%
Totaal	89	32	48	18	76	263	100,0%
%	33,8%	12,2%	18,3%	6,8%	28,9%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Ongeveer 37% van de minderjarigen maakt gebruik van de functie dagopvang, dat is vergelijkbaar met 2015. Het overgrote deel maakt gebruik van:

- mobiele begeleiding (64%): daarbij gaat de hulpverlener voor de aangeboden ondersteuning naar het kind of de jongere en zijn netwerk;
- ambulante begeleiding (29%): daarbij verplaatst de minderjarige en/of zijn netwerk zich voor de ondersteuning naar de hulpverlener.

Deze hulp is heel laagdrempelig en biedt voor een heel aantal gezinnen voldoende antwoord op de ondersteuningsvraag.

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie dagopvang
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie dagopvang in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	55	8	24	6	26	119	9,6%
6-11 jaar	118	29	66	45	74	332	26,8%
12-17 jaar	102	23	39	43	60	267	21,6%
18-21 jaar	82	41	24	26	49	222	17,9%
22-25 jaar	119	55	29	30	64	297	24,0%
Totaal	476	156	182	150	273	1.237	100,0%
%	38,5%	12,6%	14,7%	12,1%	22,1%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie ambulante begeleiding
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie ambulante begeleiding in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	73	3	9	1	16	102	10,5%
6-11 jaar	117	20	37	22	29	225	23,1%
12-17 jaar	62	22	29	29	24	166	17,1%
18-21 jaar	55	26	36	34	31	182	18,7%
22-25 jaar	121	33	41	51	52	298	30,6%
Totaal	428	104	152	137	152	973	100,0%
%	44,0%	10,7%	15,6%	14,1%	15,6%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie mobiele begeleiding
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie mobiele begeleiding in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	173	7	38	2	34	254	11,7%
6-11 jaar	171	38	110	14	69	402	18,6%
12-17 jaar	136	41	48	22	44	291	13,5%
18-21 jaar	178	42	104	77	73	474	21,9%
22-25 jaar	301	65	134	101	141	742	34,3%
Totaal	959	193	434	216	361	2.163	100,0%
%	44,3%	8,9%	20,1%	10,0%	16,7%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Thuisbegeleiding

Thuisbegeleidingsdiensten bieden mobiele en ambulante begeleiding aan minderjarigen en hun gezin. Deze ondersteuning vindt vooral thuis plaats maar ook in het ruime netwerk (school, buurt ...). De begeleiding door thuisbegeleidingsdiensten kan zowel rechtstreeks toegankelijk zijn als niet-rechtstreeks toegankelijk (hoogfrequente, intensieve begeleiding vanuit de thuisbegeleidingsdiensten).

Tabel: Aantal thuisbegeleidingsdiensten per provincie

	Aantal
Antwerpen	6
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1
Limburg	4
Oost-Vlaanderen	5
Vlaams-Brabant	4
West- Vlaanderen	6
Totaal	26

(Bron: Cliëntregistratie)

De cijfers hieronder geven het deel thuisbegeleiding weer dat valt onder rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ). Ze tonen wie in de loop van 2016 minstens één keer een rechtstreeks toegankelijke begeleiding heeft bij een thuisbegeleidingsdienst.

Wat betreft het totale **aantal gebruikers** van de thuisbegeleidingsdiensten (NRTJ en RTJ samen) in 2016, maakt bijna 76% gebruik van het rechtstreeks toegankelijk aanbod (voor de cijfers van het NRTJ-gedeelte: zie verder). Dit is een aanzienlijke stijging in vergelijking met 2015 (bijna 60%). Meer en meer thuisbegeleidingsdiensten maken in 2016 de keuze om hun capaciteit vooral rechtstreeks toegankelijk in te zetten. Door het feit dat er tot 36 begeleidingen op jaarbasis kunnen aangeboden worden zonder een toegangspoort te passeren, is de capaciteit voor niet-rechtstreeks toegankelijke ingezet voor zeer intensieve trajecten en gecombineerde trajecten (bv. samen met een MFC).

Ook opvallend is de grootte van de jongste leeftijdsgroep. De laatste jaren wordt meer en meer geïnvesteerd in 'vroegbegeleiding'. Dat heeft een positief effect voor de verhouding tussen draagkracht en draaglast binnen het gezin en kan een preventief werken naar het ontstaan van secundaire problematieken (bv. gedragsproblemen). Daarnaast is er binnen deze leeftijdsgroep nog niet altijd een formele diagnose gesteld (vaak gaat het om het vermoeden van een handicap). Mede daarom is in deze groep het aantal gebruikers zo hoog.

Tabel: Aantal unieke gebruikers rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%*
0-5 jaar	577	492	731	469	532	2.801	31,7%
6-11 jaar	949	378	444	334	456	2.561	29,0%
12-17 jaar	827	324	309	148	398	2.151	24,3%
18-21 jaar	305	146	122	58	186	872	9,9%
22-25 jaar	127	82	76	32	106	451	5,1%
Totaal	2.785	1.422	1.682	1.041	1.678	8.836	100,0%
%*	31,5%	16,1%	19,0%	11,8%	19,0%	97,4%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Dienst Ondersteuningsplan

Een persoon met een (vermoeden van) handicap kan een beroep doen op een Dienst Ondersteuningsplan (DOP) om inzicht te krijgen in de meest aangewezen soort(en) ondersteuning,

al dan niet gefinancierd door het VAPH. De DOP brengt - samen met de persoon met een handicap en zijn netwerk - de vragen, wensen, ondersteuningsnoden en mogelijkheden in kaart. Het resultaat van dit proces is een ondersteuningsplan. Per provincie is er één dienst.

Het grootste deel van de gebruikers van een DOP is tussen 18 en 25 jaar (89%). Vaak wordt een DOP geconsulteerd op bepaalde sleutelmomenten in het leven, zoals de overgang naar volwassenheid. Veelal wordt dan pas werk gemaakt van een ondersteuningsplan omdat de vragen dan ook het meest prangend worden: het samen zoeken naar mogelijkheden binnen wonen, werken ...

Ook om een Persoonsvolgend Budget (PVB) te verkrijgen (in eerste instantie bij de volwassenen), is het doorlopen van een proces van vraagverheldering en ondersteuningsplanning en de opmaak van een Ondersteuningsplan PVB (OP PVB) noodzakelijk. Een DOP is één van de organisaties die dit kan opnemen.

**Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren DOP
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%*
0-5 jaar	3	0	0	5	1	9	0,7%
6-11 jaar	7	1	8	13	2	31	2,5%
12-17 jaar	31	10	15	12	8	76	6,1%
18-21 jaar	219	88	150	116	93	666	53,4%
22-25 jaar	179	59	108	51	69	466	37,3%
Totaal	439	158	281	197	173	1.248	100,0%
%*	35,2%	12,7%	22,5%	15,8%	13,9%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Centra voor ontwikkelingsstoornissen

De hoofdopdracht van een centrum voor ontwikkelingsstoornissen (COS) is een zo vroeg mogelijke detectie, diagnosestelling en oriëntering van kinderen met een (vermoeden van) ontwikkelingsstoornis.

Om zo snel mogelijk op de meest gepaste manier ondersteuning te bieden, voeren artsen, psychologen, kinesisten, maatschappelijk werkers en logopedisten een diepgaand, gespecialiseerd, multidisciplinair onderzoek uit. Dat heeft als doel de mogelijkheden en beperkingen van het kind in kaart te brengen en eventueel de juiste diagnose te stellen.

Het COS kan op basis van deze diagnose ook adviezen geven en het kind en de ouders oriënteren naar de meest geschikte ondersteuningsvorm.

**Tabel: Aantal unieke kinderen COS
(teleenheid: unieke kinderen)**

	COS Antwerpen	COS Brussel	COS Gent	COS Leuven	Totaal	%
0-1 jaar	164	376	434	45	1.019	23,4%
2-3 jaar	345	221	372	449	1.387	31,9%
4-6 jaar	376	184	451	537	1.548	35,6%
vanaf 7 jaar	153	34	133	77	397	9,1%
Totaal	1.038	815	1.390	1.108	4.351	100,0%
%	23,9%	18,7%	31,9%	25,5%	100,0%	

(Bron: jaarverslag COS)

Jongerenwelzijn

Rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Jongerenwelzijn organiseert op verschillende manieren een aanbod voor kinderen, jongeren en ouders met ernstige of langdurige problemen. Zo erkent en subsidieert het agentschap private voorzieningen binnen de bijzondere jeugdzorg. Deze organiseren hulpverlening - residentieel, ambulans of mobiel - voor kinderen en jongeren in verontrustende situaties (VOS) of die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd.

Het aanbod bevat ook pleegzorg, dat zowel voor minder- als meerderjarigen onder Jongerenwelzijn valt.

Het aanbod van de voorzieningen wordt georganiseerd aan de hand van **modules**:

- organisaties voor bijzondere jeugdbijstand (OVBJ), diensten voor pleegzorg en centra voor integrale gezinszorg (CIG) bieden zowel rechtstreeks als niet-rechtstreeks toegankelijke modules aan;
- diensten voor crisishulp aan huis (cah) hebben een aanbod dat enkel via het crisismeldpunt toegankelijk is;
- onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) hebben enkel niet-rechtstreeks toegankelijke modules, maar voorzien ook een aanbod crisisbegeleiding en –opvang vanuit het crisismeldpunt.
- diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) hebben een gerechtelijk, niet-gemoduleerd aanbod voor jongeren die een MOF hebben gepleegd.

Het jaarverslag jeugdhulp geeft per soort voorziening telkens eerst een **algemeen deel** met informatie over het volledige aanbod: de capaciteit, de bezetting, het aantal dossiers ... Aangezien deze gegevens zowel het rechtstreeks als het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod omvatten, wordt dit algemene deel bij beide hoofdstukken (RTJ en NRTJ) herhaald.

Na het algemene deel worden **specifieke gegevens** getoond over de in 2016 afgesloten dossiers:

- het deel over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg en de CIG weer die enkel rechtstreeks toegankelijke modules bevatten;
- het deel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg, de CIG en de OOOC weer die, naast rechtstreeks toegankelijke, minstens één niet-rechtstreeks toegankelijke module bevat in de loop van het traject.

- het crisisaanbod van de OOC en de diensten crishulp aan huis komen aan bod in het deel over de crisisjeugdhulp. Het crisisaanbod van de OVBJ en de CIG staat dan weer in het stuk over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Een dossier is een aaneensluitende periode van hulpverlening voor een kind of jongere in eenzelfde voorziening:

- een minderjarige kan serieel meerdere dossiers hebben in eenzelfde voorziening, wanneer de hulpverlening onderbroken of gestopt is;
- een minderjarige kan meerdere dossiers tegelijk hebben in verschillende voorzieningen, wanneer er een combinatie van hulpaanbod is over voorzieningen heen.

Sinds 1 januari 2015 registreren de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde voorzieningen in het vernieuwde **registratiesysteem Binc** (Begeleiding in cijfers). De diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling registreren nog tot eind 2017 in hun eigen applicatie. Vanaf 1 januari 2018 registreren zij eveneens in de vernieuwde Binc.

Organisatie voor bijzondere jeugdzorg

Algemeen

Een organisatie voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ) is erkend op basis van typemodules. Elke OVBJ heeft een erkenning voor contextbegeleiding. Daarnaast kan een OVBJ een erkenning hebben voor:

- modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen;
- modules dagbegeleiding in groep;
- verblijfsmodules;
- modules ondersteunende begeleiding.

Een OVBJ met een erkenning voor modules contextbegeleiding en modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen, kan – op basis van de reële noden van de jongeren– zelf de verhouding bepalen tussen het effectief aantal in te zetten modules contextbegeleiding en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen.

- **Contextbegeleiding (CB)** is de centrale module van elke OVBJ en elk begeleidingstraject. Het omvat de vroegere thuisbegeleiding, gezinsbegeleiding, netwerkbegeleiding... Dit zijn alle begeleidingscontacten met een kind of jongere en zijn netwerk, die gekoppeld zijn aan hulpverleningsdoelstellingen; inclusief contacten met school, CLB, de sociaal werker, de vertrouwenspersoon van de jongere, de trainer van de sportclub ...
- **Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (CB i.f.v. AW)** omvat de vroegere erkenningen voor begeleid zelfstandig wonen (bzw). Vroeger werd bzw ook georganiseerd vanuit een begeleidingstehuis. Nu is dat een afzonderlijke module, vertrekkend vanuit contextbegeleiding.
- **Dagbegeleiding in groep** omvat het begeleidingsaanbod van de vroegere dagcentra, bestaat uit verschillende componenten (schoolbegeleiding, groepswerking, training) en loopt zowel in school- als vakantieperiodes. Ze focust op de grote meerwaarde van een laagdrempelige, contextgerichte begeleiding in groep. Dagbegeleiding is niet schoolvervangend, wel naschools en ondersteunend.
- **Verblijf** omvat de begeleiding van een kind of jongere in een organisatie, inclusief overnachting. Hieraan wordt steeds een module contextbegeleiding gekoppeld. Door het dynamisch beheer van de residentiële capaciteit, kunnen voorzieningen crisisverblijf aanbieden voor jongeren (al dan niet uit de eigen organisatie). Er is een onderscheid tussen

een module 1-3 nachten en een module 4-7 nachten, al dan niet in een 1bis voorziening. Daarnaast is ook kamertraining mogelijk.

- **Ondersteunende begeleiding** omvat de pedagogische projecten, time out, ontheming ... Deze kunnen ingezet worden los van of gekoppeld aan andere modules, altijd met het doel om breuken in een lopend hulpverleningstraject te vermijden. Een organisatie die deze module aanbiedt, moet per module minimaal 12 kinderen of jongeren gedurende gemiddeld 2 weken begeleiden. Men kan dus ook de ene minderjarige een kort traject van 2 dagen aanbieden en een andere een traject van 3 weken.

Daarnaast hebben verschillende OVBJ een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de OVBJ wordt uitgedrukt in modules. In 2016 kennen de OVBJ:

- een uitbreiding met 60 modules contextbegeleiding laagintensief, gericht op het vermijden van uithuisplaatsing van het jonge kind;
- een uitbreiding met 30 modules contextbegeleiding kortdurend intensief, gericht op het bevorderen van uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen.

De andere, kleine verschillen met 2015 zijn te verklaren door kleine wijzigingen in de erkenning van individuele voorzieningen, door een ombouw van modules. In totaal hebben de OVBJ een begeleidingscapaciteit van 6.918 kinderen en jongeren, in vergelijking met 6.817 in 2015.

Verder is in 2016 tijdelijk extra capaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, met het oog op de vluchtelingen crisis. Deze capaciteit wordt apart weergegeven in de laatste kolom.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules OVBJ
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016	tijdelijke capaciteit vluchtelingenwerking
OVBJ CB i.f.v. positieve heroriëntering (RTJ)	439	445	
OVBJ CB laagintensief (RTJ)	3.994	4.053	
OVBJ CB breedsporig (RTJ)	1.297	1.299	18
OVBJ CB kortdurend intensief (NRTJ)	331	365	
OVBJ CB i.f.v. AW basisintensiteit (NRTJ)	282	276	7
OVBJ CB i.f.v. AW middenintensiteit (NRTJ)	474	480	33
OVBJ dagbegeleiding in groep (RTJ)	635	627	
OVBJ verblijf (NRTJ)	2.906	2.905	163
OVBJ ondersteunende begeleiding (RTJ)	85	85	

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit - van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ is berekend zonder de typemodules ondersteunende begeleiding en dagbegeleiding in groep:

- voor ondersteunende begeleiding zoekt de sector nog naar de juiste berekeningswijze. Deze zal in de loop van 2017 worden geïmplementeerd, zodat vanaf 2017 de bezettingcijfers van deze module kunnen worden meegeteld;

- voor dagbegeleiding in groep loopt in 2016 een experimentele fase voor het berekenen van de bezetting. Daarom is gekozen om ook voor deze typemodule de bezetting nog niet in rekening te brengen voor het totale gemiddelde van de OVBJ. De eindevaluatie van dit experimenteel traject is gebeurd. Vanaf 2017 zal de bezetting berekend worden volgens dezelfde formule als de modules contextbegeleiding en verblijf, en niet meer op basis van de benutting, zoals in de experimentele fase.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ in 2016 is 94%. Dit is een stijging van 2% t.o.v. 2015:

- er zijn verschuivingen in de bezetting van de typemodules verblijf en contextbegeleiding;
- de modules voor contextbegeleiding in functie van autonoom wonen en de andere modules contextbegeleiding zijn voor de erkenning en subsidiëring communicerende vaten;
- de gedaalde bezetting voor contextbegeleiding breedsporig wordt gecompenseerd door de hogere bezetting voor contextbegeleiding kortdurend intensief;
- na de opstart van de module contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering in 2015 - met de daarbij horende opleiding, bekendmaking en geleidelijke uitrol -, is in 2016 een sterke stijging merkbaar.

Tabel: Bezetting OVBJ

	2015	2016
OVBJ	92%	94%
Verblijf	95%	91%
CB breedsporig	119%	105%
CB in functie van autonoom wonen	88%	87%
CB in functie van positieve heroriëntering	21%	75%
CB laagintensief	90%	90%
CB kortdurend intensief	74%	85%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 12.513 dossiers door de OVBJ geregistreerd. 6.074 dossiers zijn opgestart en 5.302 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de OVBJ 55% vertegenwoordigen van alle door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dit is gelijk aan 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol ook te kijken naar het aantal unieke minderjarigen.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de OVBJ is er een totaal van 11.077 unieke minderjarigen (ten opzichte van 12.513 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 10.248 unieke minderjarigen en 11.536 dossiers geregistreerd door de OVBJ;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Deze stijging van het aantal dossiers en minderjarigen is voornamelijk te verklaren door de uitbreiding van het aantal contextbegeleidingsmodules en is een gevolg van een flexibilisering van het verblijfsaanbod waardoor meer crisisopnames gerealiseerd kunnen worden.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren OVBJ (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	6.074	5.302	12.513
Unieke cliënten	5.404	4.869	11.077

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een OVBJ

Zodra in het dossier van een minderjarige een niet-rechtstreeks toegankelijke module is ingezet, komt dit dossier aan bod in het onderdeel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in het jaarverslag. Dat is anders dan in 2015 – toen werd enkel gekeken naar de wijze van instroom in de organisatie - zodat vergelijkingen met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk is.

In 2016 zijn 3.373 dossiers afgesloten binnen de OVBJ met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, voor 3.159 unieke kinderen en jongeren. Een klein deel van hen heeft dus twee of meerdere dossiers in het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ. In deze dossiers wordt enkel contextbegeleiding, dagbegeleiding in groep, ondersteunende begeleiding en/of kortdurend crisisverblijf aangeboden. Of het betreft dossiers met crisismodules.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke minderjarigen met een afgesloten dossier OVBJ RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

Dossiers	3.373
Unieke cliënten	3.159

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (67%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (9%). Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod OVBJ RTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	OVBJ	%*
CAW	5	0,1%
CGG	61	1,8%
CLB	127	3,8%
JWZ	315	9,3%
K&G	29	0,9%
VAPH	58	1,7%
Crisishulpprogramma	100	3,0%
Onbekend	8	0,2%
Niet van toepassing	2.251	66,7%
Geen eindregistratie beschikbaar	516	15,3%
Totaal*	3.373	

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. Het grootste deel wordt begeleid in de provincie Antwerpen (32%).

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in OVBJ – RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaander	Vlaams-Brabant-Br	West-Vlaanderen	Totaal*	%*
0-5 jaar	138	39	80	57	81	323	10,2%
6-11 jaar	245	91	122	130	139	726	23,0%
12-17 jaar	622	302	294	389	414	2.007	63,5%
18-21 jaar	3	7	4	6	10	30	0,9%
onbekend	0	0	1	2	1	4	0,1%
Totaal*	1.008	439	501	583	644	3.159	
%*	31,9%	13,9%	15,9%	18,5%	20,4%		

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

22% van de aanmeldingen gebeurt door de CLB. Dit is vergelijkbaar met 2015. 16% van de aanmeldingen gebeurt door de toegangspoort. Dit zijn wellicht de dossiers met een langere begeleidingsduur waarvan de huidige rechtstreeks toegankelijke modules bij opstart nog niet-rechtstreeks toegankelijk waren. Vervolgens zijn het OCJ en de jeugdrechtbank de grootste aanmelders voor trajecten binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ.

**Tabel: Overzicht aanmelders voor OVBJ - RTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	65	1,9%
CGG	76	2,3%
CLB	744	22,1%
JWZ	189	5,6%
K&G	28	0,8%
VAPH	44	1,3%
OCJ	382	11,3%
VK	41	1,2%
Jeugdrechtbank	361	10,7%
Politie/parket	44	1,3%
Crisismeldpunt	334	9,9%
School	68	2,0%
Prive-psychooloog/psychiater	104	3,1%
Huisarts	7	0,2%
Jongere/gezin	109	3,2%
Pleeggezin	11	0,3%
Toegangspoort	548	16,2%
Andere	218	6,5%
Totaal	3.373	

(Bron: Domino-BINC)

De gemiddelde **begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules bij een OVBJ is 240 dagen:

- een vijfde van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen. Dit zijn vooral dossiers met crisisopvang en/of -begeleiding, time-out, kortdurend crisisverblijf of ondersteunende begeleiding;
- de helft kent een begeleidingsduur tussen 2 en 12 maanden;
- een vijfde heeft een begeleidingsduur van meer dan een jaar, waarvan bijna 7% langer dan twee jaar.

**Tabel: Begeleidingsduur in OVBJ – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur ()	Aantal dossiers	%
0-28	712	21,1%
29-60	182	5,4%
61-120	360	10,7%
121-180	756	22,4%
181-365	687	20,4%
366-730	458	13,6%
>730	218	6,5%
Totaal	3.373	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel geeft de duur van de afzonderlijke modules weer. Crisismodules hebben allen een korte duurtijd. Contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering wordt meestal afgerond tussen de 4 en 6 maanden. De methodiek van positieve heroriëntering ambieert af te ronden na vier maanden.

- bijna de helft van de modules contextbegeleiding laagintensief duurt tussen een half jaar en 1 jaar;

- de modules contextbegeleiding breedsporig worden gemiddeld het langste ingezet: 44% duurt langer dan 1 jaar;
- de duurtijd van de modules ondersteunende begeleiding is sterk afhankelijk van het soort ondersteunende begeleiding. Zo kan 37% afgerond worden binnen de veertien dagen: o.a. de time-out projecten die een aaneensluitende periode van ondersteuning bieden. Andere vormen van ondersteunende begeleiding kunnen een langere duur hebben aangezien ze een onderbroken vorm van ondersteuning kunnen geven;
- 43% van de modules van dagbegeleiding in groep wordt ingezet voor een periode tussen een half jaar en 1 jaar.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in OVBJ – RTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: aantal unieke kinderen en jongeren)

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
CB breedsporig	13	16	47	66	80	314	284	75	809	25,6%
CB in functie van positieve heroriëntering	11	13	52	183	567	5	0	1	811	25,7%
CB laagintensief	94	26	44	107	120	390	163	18	839	26,6%
Dagbegeleiding in groep (RTJ)	4	7	23	33	51	100	48	5	230	7,3%
Ondersteunende begeleiding (projectwerking) RTJ	258	57	104	117	93	113	4	0	689	21,8%
crisisbegeleiding (op verwijzing crisismeldpunt)	42	39	7	0	0	0	0	0	83	2,6%
crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	181	22	5	0	0	0	0	0	204	6,5%
Crisisinterventie (op verwijzing crisismeldpunt)	54	0	0	0	0	0	0	0	54	1,7%
Kortdurend crisisverblijf	110	19	2	0	0	0	0	0	124	3,9%
Totaal*	624	172	247	449	824	800	454	94	3.159	
%*	19,8%	5,4%	7,8%	14,2%	26,1%	25,3%	14,4%	3,0%		

(Bron: Domino-BINC)

* Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.

Pleegzorg

Algemeen

De diensten voor pleegzorg zijn vergund om de volgende pleegzorgvormen aan te bieden:

- **ondersteunende pleegzorg:** pleegzorg ter ondersteuning van het gezin van het pleegkind of de pleeggast, hetzij voor een korte aaneengesloten periode, hetzij met afwisselend verblijf.
- **perspectiefzoekende pleegzorg:** pleegzorg gedurende een periode van maximaal zes maanden, één keer verlengbaar met zes maanden, waarbij een duidelijk perspectief voor het pleegkind of pleeggast wordt ontwikkeld.
- **perspectiefbiedende pleegzorg:** pleegzorg met een continu en langdurig karakter.

- **behandelingspleegzorg:** een vorm van pleegzorg waarbij een dienst voor pleegzorg voorziet in een behandeling voor een pleegkind of pleeggast, of in een intensieve training en begeleiding van de pleegzorger.

Met uitzondering van behandelingspleegzorg vertalen de verschillende vormen van pleegzorg zich in een verblijfsmodule en een begeleidingsmodule die nooit apart van elkaar kunnen worden ingezet.

De diensten voor pleegzorg richten zich ook tot meerderjarige **pleeggasten**. Pleegzorg voor pleeggasten is altijd rechtstreeks toegankelijk, net zoals ondersteunende en crisispleegzorg.

Perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorg zijn niet-rechtstreeks toegankelijk. Behandelingspleegzorg wordt aangeboden bovenop perspectiefzoekende of –biedende pleegzorg maar is op zich rechtstreeks toegankelijk.

Pleegzorg kent geen programmering en wordt niet uitgedrukt in capaciteit. De inzet van de verschillende modules of vormen van pleegzorg op 31/12/2016 geeft een indicatie van de grootte van het aanbod. De tabel geeft het aantal unieke cliënten met een actieve pleegzorgmodule op 31/12/2016.

Op 31/12/2016 zijn er 6.062 pleegzorgsituaties, dat is een stijging van 7% t.o.v. 2015 en van 14% t.o.v. 2014:

- de grootste groep vormt perspectiefbiedende pleegzorg met 4.952 pleegzorgsituaties (82%);
- ondersteunende pleegzorg (11%) en perspectiefzoekende pleegzorg (8%) vormen een minderheid;
- er is een kleine verschuiving (2%) van perspectiefbiedende naar ondersteunende pleegzorg. De toename van ondersteunende pleegzorg kan verklaard worden door de bredere bekendmaking van deze module door de diensten voor pleegzorg. Bovendien is voor vele kandidaat-pleegouders een engagement voor ondersteunende pleegzorg haalbaarder dan een engagement voor de andere vormen van pleegzorg, waardoor de instap laagdrempeliger is.

Crisisopvang wordt binnen pleegzorg weinig ingezet en mondt meestal uit in andere vormen van pleegzorg. In 2016 is de module 123 keer ingezet.

In totaal zijn er 450 pleeggasten ouder dan 21 jaar, dat zijn er 47 meer dan op 31/12/2015.

Behandelingspleegzorg wordt op 31/12/2016 ingezet bij 671 pleegkinderen of –gasten die gebruik maken van perspectiefzoekende of perspectiefbiedende pleegzorg.

Aangezien voor pleegzorg geen capaciteit bepaald is, wordt hiervoor geen bezettingspercentage berekend.

Tabel: Inzet pleegzorg

Vormen van pleegzorg	31/12/2015		31/12/2016	
	Totaal	%	Totaal	%
Ondersteunend	503	9%	649	11%
Perspectiefbiedend	4.755	84%	4.952	82%
Perspectiefzoekend	399	7%	461	8%
Totaal	5.657	100%	6.062	100%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 7.189 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg. 1.534 dossiers zijn opgestart en 1.055 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat pleegzorg 31% vertegenwoordigt van de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dat is vergelijkbaar met 2015 (32%).

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een pleegkind of pleeggast. Een pleegkind of pleeggast kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol te kijken naar het aantal unieke pleegkinderen of pleeggasten die worden geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de diensten voor pleegzorg is dit een totaal van 7.012 unieke minderjarigen (ten opzichte van 7.189 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 6.534 unieke minderjarigen en 6.761 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke pleegkinderen en pleeggasten (RTJ en NRTJ) (teleenheid: dossiers, unieke pleegkinderen en -gasten)

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	1.534	1.055	7.189
Unieke cliënten	1.460	1.009	7.012

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een dienst voor pleegzorg

Onderstaande cijfers gaan over de in 2016 afgesloten dossiers met enkel een rechtstreeks toegankelijke module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. Zodra in het dossier van een kind of jongere een niet-rechtstreeks toegankelijke pleegzorgmodule is aangeboden, wordt dit dossier meegeteld in het onderdeel van het jaarverslag over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Omdat dit anders is dan in 2015 – toen is enkel gekeken naar de wijze van instroom -, is een vergelijking met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk.

In 2016 zijn 336 dossiers, voor 309 unieke pleegkinderen en –gasten, afgesloten door de diensten voor pleegzorg met enkel een module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. Een klein deel

van hen heeft dus twee of meer dossiers in het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleegzorg.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke pleegkinderen en -gasten met een afgesloten dossier pleegzorg RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke pleegkinderen en -gasten)**

Dossiers	336
Unieke cliënten	309

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (64%). Vindt doorheen het traject van pleegkind of pleeggast wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (24%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod pleegzorg RTJ
(teleenheid: unieke dossiers)**

Combinatie met:	Pleegzorg	%*
CAW	0	0,0%
CGG	3	0,9%
CLB	4	1,2%
JWZ	82	24,4%
K&G	10	3,0%
VAPH	16	4,8%
Crisishulpprogramma	4	1,2%
Onbekend	0	0,0%
Niet van toepassing	216	64,3%
Geen eindregistratie beschikbaar	7	2,1%
Totaal*	336	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste pleegkinderen en -gasten met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleegzorg, zijn tussen 0 en 5 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal per leeftijdscategorie bij opstart van het dossier. De module ondersteunende pleegzorg is voor 5 pleeggasten ingezet. In de provincie Antwerpen worden de meeste pleegkinderen begeleid, in Limburg het kleinste aantal.

Tabel: Aantal unieke pleegkinderen en pleeggasten RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers)

(teleenheid: unieke pleegkinderen en –gasten)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant -Brus	West-Vlaanderen	Totaal*	%*
0-5 jaar	56	6	20	16	24	121	39,2%
6-11 jaar	31	7	8	22	30	98	31,7%
12-17 jaar	28	7	11	7	29	82	26,5%
18-21 jaar	2	0	1	0	1	4	1,3%
> 21 jaar	2	0	1	0	2	5	1,6%
onbekend	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal*	119	20	41	45	85	309	
%*	38,5%	6,5%	13,3%	14,6%	27,5%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

In 32% van de dossiers meldt het pleegkind of de pleeggast, of het gezin, zelf aan. In 18% van de dossiers meldt de jeugdrechtbank aan voor een module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. De aanmeldingen via het crisismeldpunt zijn nog beperkt. Maar het crisisaanbod zal in 2017 achter het crisismeldpunt komen, waardoor dit percentage wellicht zal stijgen.

Tabel: Overzicht aanmelders voor pleegzorg - RTJ (afgesloten dossiers)

(teleenheid: aantal unieke dossiers)

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	5	1,5%
CGG	1	0,3%
CLB	13	3,9%
JWZ	7	2,1%
K&G	7	2,1%
VAPH	1	0,3%
OCJ	28	8,3%
VK	7	2,1%
Jeugdrechtbank	59	17,6%
Politie/parket	0	0,0%
Crisismeldpunt	4	1,2%
School	7	2,1%
Prive-psycholoog/psychiater	2	0,6%
Huisarts	0	0,0%
Jongere/gezin	106	31,5%
Pleeggezin	15	4,5%
Toegangspoort	23	6,8%
Andere	51	15,2%
Totaal	336	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules van een dienst voor pleegzorg is 180 dagen:

- 37% van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen;
- 15% heeft een begeleidingsduur van langer dan een jaar. Dit is mogelijk met de onderbroken ondersteunende begeleiding.

**Tabel: Begeleidingsduur in pleegzorg – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur	Aantal dossiers	%
0-28	123	36,6%
29-60	40	11,9%
61-120	56	16,7%
121-180	21	6,3%
181-365	45	13,4%
366-730	33	9,8%
>730	18	5,4%
Totaal	336	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel geeft van de afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, de **duur van de afzonderlijke modules** weer.

- Alle crisismodules hebben een korte duurtijd;
- Ondersteunende pleegzorg korte duur heeft als doel gedurende een korte, aaneensluitende periode van 3 maanden ondersteuning te bieden. Een deel van die modules blijkt een langere periode ingezet. Dit is wellicht vaak in functie van overbrugging tot er een alternatief wordt gevonden voor het pleegkind;
- De module ondersteunende pleegzorg lage frequentie heeft als doel onderbroken ondersteuning te bieden aan het gezin. Daarom kunnen deze modules een lange duurtijd hebben.

**Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in pleegzorg – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke pleegkinderen en –gasten)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [crisispleegzorg]	92	2	0	0	0	0	0	0	94	30,4%
Crisisverblijf in een pleeggezin	95	2	0	0	0	0	0	0	97	31,4%
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [ondersteunende pleegzorg]	48	24	41	56	25	44	32	14	259	83,8%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - korte duur]	43	22	32	36	14	13	1	0	151	48,9%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - lage frequentie]	5	2	9	22	11	31	32	14	118	38,2%
Behandeling in het kader van pleegzorg	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0,6%
Totaal*	127	26	41	56	25	44	33	14	309	
%*	41,1%	8,4%	13,3%	18,1%	8,1%	14,2%	10,7%	4,5%		

(Bron: Domino-BINC)

**Aangezien een dossier meerdere modules kan bevatten, is de som van de aparte categorieën niet gelijk aan het totaal en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Centra voor integrale gezinszorg

Algemeen

De centra voor integrale gezinszorg (CIG) zorgen voor de begeleiding en het verblijf van ouders (al dan niet alleenstaand) en hun kinderen, en van aanstaande ouders, bij wie de gezinscohesie, de zorg voor de komende generatie en de maatschappelijke integratie in het gedrang komen of al verstoord zijn. De opvang en begeleiding door de CIG is gericht op het verbeteren van de opvoedingscontext en van de relationele, individuele, familiale en maatschappelijke context en heeft finaal als doel de maatschappelijke integratie.

De CIG zijn erkend op basis van de typemodules contextbegeleiding, verblijf van gemiddeld één tot drie nachten per week en verblijf van gemiddeld vier tot zeven nachten per week. De CIG bieden ook kortdurend crisisverblijf aan.

Daarnaast hebben verschillende CIG een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de CIG wordt uitgedrukt in inzetbare modules. De capaciteit is in 2016 dezelfde als in 2015.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules CIG
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - NRTJ	126	126
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	223	223

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit van een module daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De CIG hebben in 2016 een gemiddelde bezetting van 92%. De bezetting van verblijf en van contextbegeleiding zijn eveneens 92%. De bezetting is met 1% gestegen ten opzichte van vorig jaar, door een iets hogere bezetting van de verblijfsmodule.

Tabel: Bezetting CIG

	2015	2016
CIG	91%	92%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	90%	92%
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	92%	92%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 446 dossiers door de CIG geregistreerd. 235 dossiers zijn opgestart en 241 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de CIG 2% vertegenwoordigen. Dit is hetzelfde percentage als in 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Die kan - opeenvolgend of tegelijk - in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Vandaar dat het zinvol is te kijken naar het aantal unieke minderjarigen die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de CIG is dit een totaal van 432 unieke minderjarigen (ten opzichte van 446 dossiers). Dat betekent een daling t.o.v. 2015. Toen zijn er:

- 451 unieke minderjarigen en 460 dossiers geregistreerd door de CIG;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren CIG (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers, unieke minderjarigen)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	235	241	446
Unieke cliënten	227	235	432

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een CIG

Dit luik toont de in 2016 afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules in het traject van een kind of jongere. Zodra in een dossier een niet-rechtstreeks toegankelijke module is ingezet, wordt dit dossier meegeteld in het onderdeel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Omdat dit anders is dan in 2015 – toen werd enkel gekeken naar de wijze van instroom -, is vergelijking met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk.

In 2016 zijn 97 dossiers afgesloten binnen de CIG met enkel rechtstreeks toegankelijke modules. Dit voor evenveel unieke kinderen en jongeren. In deze dossiers zijn enkel modules contextbegeleiding, rechtstreeks toegankelijke verblijfsmodules en/of crisismodules aangeboden.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier CIG RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke minderjarigen)**

Dossiers	97
Unieke cliënten	97

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules, is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (74%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (19%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod CIG RTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	CIG	%*
CAW	0	0,0%
CGG	5	5,2%
CLB	0	0,0%
JWZ	18	18,6%
K&G	8	8,2%
VAPH	0	0,0%
Crisishulpprogramma	2	2,1%
Onbekend	1	1,0%
Niet van toepassing	72	74,2%
Geen eindregistratie beschikbaar	0	0,0%
Totaal*	97	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de CIG, zijn tussen 0 en 5 jaar bij instroom. 13% van de dossiers is voor een ongeborn kind. Ook voor hen wordt een dossier opgemaakt, aangezien zij meetellen voor de bezetting van de organisatie. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. De meeste kinderen en jongeren worden begeleid in de provincie Antwerpen. Vlaams-Brabant en Brussel hebben het kleinste aandeel van de dossiers.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in CIG – RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaander	Vlaams-Brabant -Bruss	West-Vlaande	Totaal*	%*
0-5 jaar	27	4	3	4	15	53	54,6%
6-11 jaar	8	3	0	1	6	18	18,6%
12-17 jaar	1	0	5	1	1	8	8,2%
18-21 jaar	0	0	4	0	0	4	4,1%
Ongeboren	8	2	1	0	2	13	13,4%
Totaal*	44	9	14	6	24	97	
%*	45,4%	9,3%	14,4%	6,2%	24,7%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

14% van de aanmeldingen gebeurt door 'andere'. Bijna evenveel keer gebeurt de aanmelding door de jeugdrechtbank of de jongere en/of zijn gezin zelf. In 10% van de dossiers meldt het crisismeldpunt aan, een even groot aandeel wordt aangemeld door een partner binnen Kind & Gezin.

**Tabel: Overzicht aanmelders voor CIG - RTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	8	8,2%
CGG	2	2,1%
CLB	1	1,0%
JWZ	5	5,2%
K&G	10	10,3%
VAPH	0	0,0%
OCJ	9	9,3%
VK	5	5,2%
Jeugdrechtbank	13	13,4%
Politie/parket	0	0,0%
Crisismeldpunt	10	10,3%
School	0	0,0%
Prive-psycholoog/psychiater	1	1,0%
Huisarts	0	0,0%
Jongere/gezin	13	13,4%
Pleeggezin	0	0,0%
Toegangspoort	6	6,2%
Andere	14	14,4%
Totaal	97	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules binnen een CIG is 278 dagen:

- een vijfde van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen. Dit zijn hoofdzakelijk de crisisdossiers;
- bijna een kwart van de afgesloten dossiers kent een begeleidingsduur tussen 1 en 2 jaar;
- bijna 10% wordt langer dan 2 jaar begeleid.

**Tabel: Begeleidingsduur in CIG – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	19	19,6%
29-60	7	7,2%
61-120	20	20,6%
121-180	6	6,2%
181-365	13	13,4%
366-730	23	23,7%
>730	9	9,3%
Totaal	97	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel toont van de afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, de **duur van de afzonderlijke modules**:

- crisismodules hebben allemaal een korte duurtijd;
- de module contextbegeleiding voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) kent het grootste aandeel. In 29% van de dossiers duurt deze module tussen 1 en 2 jaar;
- de module verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) rechtstreeks toegankelijk wordt ingezet voor het ongeboren kind van een meerderjarige aanstaande mama die wordt begeleid door het CIG. Deze module kent een variabele duurtijd; zodra het kind geboren is, wijzigt de verblijfsmodule naar niet-rechtstreeks toegankelijk;

- de module verblijf kan in functie van gezinsopname ingezet worden voor minderjarigen die mee verblijven in het CIG bij een ander gezinslid voor wie een niet-rechtstreeks toegankelijke verblijfsmodule wordt ingezet. Deze module duurt in 63% van de dossiers tussen 2 en 4 maanden.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in CIG – RTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	10	0	0	0	0	0	0	0	10	10,3%
Kortdurend crisisverblijf	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2,1%
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	13	3	10	18	7	16	27	3	93	95,9%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie) rechtstreeks toegankelijk.	1	1	3	1	2	1	0	0	9	9,3%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie) in functie van gezinsopname	2	2	2	12	1	0	0	0	19	19,6%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (lage frequentie) in functie van gezinsopname	0	0	2	0	0	0	0	0	2	2,1%
Totaal*	15	5	10	18	7	16	27	3	97	
%*	15,5%	5,2%	10,3%	18,6%	7,2%	16,5%	27,8%	3,1%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Herstelgerichte en constructieve afhandeling

De diensten herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) hanteren vier afhandelingsvormen:

- **gemeenschapsdienst:** een maatregel uitgesproken door de jeugdrechter waarbij de minderjarige die een MOF pleegde een bepaald aantal uur moet werken. Gemeenschapsdienst wordt omschreven als een prestatie van opvoedkundige aard en algemeen nut en is doorgaans beter bekend als werkstraf.
- **leerproject:** dit geeft een minderjarige die een MOF pleegde de kans om over zijn gedrag, de feiten en de gevolgen na te denken. Er wordt stilgestaan bij zijn voorgeschiedenis en toekomstperspectieven. Er zijn leerprojecten van 10, 20 en 40 uur.
- **herstelbemiddeling:** een voorstel van het parket of de jeugdrechtbank aan de minderjarige dader (en zijn ouders) en het slachtoffer van een misdrijf. Met ondersteuning van een neutrale bemiddelaar wordt gezocht naar een mogelijke vorm van herstel en/of van communicatie omtrent de feiten en gevolgen ervan.
- **herstelgericht groepsoverleg (hergo):** een kringgesprek waarbij de jongere - samen met zijn ouders, enkele mensen uit zijn omgeving en het slachtoffer - op zoek gaat naar mogelijkheden om zijn fout zo goed mogelijk te herstellen. Hergo is een voorstel van de jeugdrechter of de jeugdrechtbank.

Als deel van innovatieve projecten organiseren de HCA-diensten vanaf 2016 ook leergroepen voor jongeren in de gemeenschapsinstellingen.

Het **aantal aanmeldingen** voor HCA kende in 2008, kort na de inwerkingtreding van de laatste wijziging aan de jeugdwet, een hoogtepunt. Nadien nam het aantal aanmeldingen gestaag af, tot er in 2015 een nieuw keerpunt kwam.

In 2016 is er een stijging van iets meer dan 14% ten opzichte van 2015. Dat geldt voor alle afhandelingsvormen, uitgenomen de hergo's. Deze stijging betekent niet dat meer jongeren een misdrijf hebben gepleegd. Een deel van de stijging is te verklaren door de opstart van innovatieve projecten, met vooral een herstelgericht aanbod voor jongeren in de gemeenschapsinstellingen (n=38) en in mindere mate leerprojecten en gemeenschapsdiensten op parketniveau. De grootste stijging zit bij herstelbemiddeling, deze worden voornamelijk aangemeld op parketniveau.

Tabel: Overzicht herstelgerichte en constructieve afhandeling (teleenheid: aanmeldingen)

	Gemeenschapsdienst	Leerproject 10 uur	Leerproject 20 uur	Leerproject 40 uur	Herstelbemiddeling	Hergo	Leergroep GI	totaal
2013	515	0	608	39	2.847	91		4.100
2014	419	0	532	107	2.959	60		4.077
2015	439	4	565	104	3.133	61		4.306
2016	501	52	610	105	3.517	53	38	4.928

(Bron: HCA-diensten)